

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

Oppdatert per 31. desember 2011

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet.....	2
1.2	Kapitaldekningsregler – Basel II	2
2	Konsolidering	3
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv	3
2.2	Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene	4
2.3	Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper	4
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	4
3.1	Ansvarlig kapital	4
3.2	Kapitalkrav	6
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko	7
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall.....	7
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	8
4.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	8
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid.....	9
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	9
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	10
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	11
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav.....	11
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	12
5	Egenkapitalposisjoner.....	12
6	Renterisiko	13
7	Styring og kontroll av risiko	15
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	15
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer.....	16
7.3	Bankens godtgjørelsesordning.....	21

Endringslogg for malen:

Versjon nr.	Beskrivelse	Dato
1	Etablering av dokument	13.02.09
1,1	Kapittel 6 oppdatert i tråd med endringer i ICAAP mal	31.12.09
1.2	Endring i kapittel 3. Kapittel 6 og 7 har byttet plass	15.01.11
1.3	Inkludert avsnitt om godtgjørelse. Endring kap. 3	04.01.12

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Det legges opp til å utarbeide et tilsvarende dokument hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2011 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

1.2 Kapitaldekningsregler – Basel II

Strømmen Sparebank har fra 1.1.2008 tatt i bruk kapitaldekningsregelverket som bygger på Basel II direktivet fra EU.

Regelverket er basert på 3 pilarer:

- PILAR 1 – beregning av minimumskrav til ansvarlig kapital
- PILAR 2 – beregning av samlet kapitalbehov (ICAAP)
- PILAR 3 – supplering og offentliggjøring av informasjon vedrørende bankens Kapitaldekning – (dette dokumentet)

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv

Strømmen Sparebank har ett heleid datterselskap – Strømmen Sparebank Eiendom AS. Selskapet hadde i 2011 et underskudd på kr 1.271.000,-

Strømmen Sparebank Eiendom AS eier 100 % av aksjene i Strømsveien 67 AS, Strømsveien 70 AS, Strømsveien 58 AS, Strømsveien 66B AS og Nittedalsgata 33 AS. Strømsveien 60 AS eier 100% av Strømsveien 58 AS, som er eier 100% av Strømmen Sparebank Eiendom AS.

Strømsveien 67 AS hadde et underskudd på kr 1.336.000,- Strømsveien 70 AS hadde et overskudd på kr 717.000,- Strømsveien 58 AS hadde et overskudd på kr 470.000,- Nittedalsgaten hadde et overskudd på kr 16.000,- Strømsveien 66 B AS hadde et overskudd på kr 212.000,- og Strømsveien 60 AS hadde et underskudd på kr 11.000,-

Tabellene gir en oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper eller felleskontrollert virksomhet, selskaper hvor investeringen er fratrukket i ansvarlig kapital og selskaper i konsernet som ikke er konsolidert og hvor investeringen ikke er fratrukket i ansvarlig kapital:

Selskaper som er fullt konsolidert - oppkjøpsmetoden (datterselskaper)

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretningskontor	Type virksomhet
Strømmen Sparebank Eiendom AS	22.500	22.510	100 %			Eiendomsforvalt.
Strømmen Sparebank Eiendom AS datterselskaper:						
Strømsveien 67 AS			100 %			Eiendomsforvalt.
Strømsveien 70 AS			100 %			Eiendomsforvalt.
Strømsveien 58 AS			100 %			Eiendomsforvalt.
Strømsveien 66 B AS			100%			Eiendomsforvalt.
Nittedalsgata 33 AS			100%			Eiendomsforvalt.

2.2 Forskjeller mellom regnskapsmessig konsolidering og konsolidering etter kapitaldekningsbestemmelsene

Det er benyttet samme prinsipp ved regnskapsmessig og kapitaldekningsmessig konsolidering.

2.3 Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper

Det er ingen overføring av kapital mellom selskaper i konsern uten etter styrebehandling i morselskapet.

For øvrig reguleres adgangen til overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom selskapene i konsernet av den til enhver tid gjeldende lovgivning for bransjen.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Kapitaldekningsreglene har krav om minimum 8 % kapitaldekning. Kapitalkravet skal dekke 3 risikoområder – Kredittrisiko, Markedsrisiko og Operasjonell risiko. Avhengig av bankens størrelse og kompleksitet gir reglene mulighet for at det kan benyttes ulike beregningsmåter for de tre risikoområdene.

Strømmen Sparebank benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko og markedsrisiko. Det innebærer at det brukes standardiserte risikovekter ved beregning av kapitalkravet.

For beregning av kapitalkravet for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år.

Spesifikasjon av ansvarlig kapital (tall i tusen NOK)

	Morbank	Konsern
Kjernekapital:	188.512	167.457
Spesifiser ren kjernekapital		
Spesifiser samlet hybridkapital:	34.711	34.711
- herav med incentiver til innløsning		
-herav omfattet av overgangsbestemmelser		
Fradrag i kjernekapital:		
Spesifiser type fradrag i ren kjernekapital	-4.007	-6.333
Spesifiser type fradrag i hybridkapital	-2.139	-6.260
Sum kjernekapital	217.077	189.575
Tilleggskapital:		
Spesifiser typer av tilleggskapital	2.139	6.260
Fradrag i tilleggskapital:		
Spesifiser type fradrag i tilleggskapital	-11.576	-14.023
Sum tilleggskapital		
Sum ansvarlig kapital	207.640	181.812
Kapitaldekning	18,08 %	16,21 %

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Morbank	Konsern
Stater og sentralbanker	0	0
Lokale og regionale myndigheter	0	0
Offentlig eide foretak	640	640
Multilaterale utviklingsbanker	0	0
Internasjonale organisasjoner	0	0
Institusjoner	2.346	2.346
Foretak	10.247	10.170
Massemarkedsengasjementer		
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	58.099	54.208
Forfalte engasjementer	91	91
Høyrisiko-engasjementer	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	547	547
Andeler i verdipapirfond	0	0
Øvrige engasjementer	11.729	14.840
Sum kapitalkrav for kredittrisiko og motpartsrisiko	83.699	82.842
Fradrag standarmetode	-1178	-1374
Kapitalkrav for operasjonell risiko	9.349	8.236
Sum	91.870	89.704

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon misligholdte engasjement:

Et engasjement defineres som misligholdt når avdrag og renter ikke er betalt til rett tid, eller en rammekreditt/innskuddskonto er trukket ut over bevilget beløp. Dersom manglende betaling strekker seg ut over 90 dager, blir kundens samlede engasjement klassifisert som misligholdt.

Definisjon øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement som ikke er misligholdt etter reglene overfor kan bli definert som tapsutsatt når det må påberegnes at debitor ikke vil være i stand til å innfri sine forpliktelser og det heller ikke kan forventes at sikkerhet vil dekke lånet ved en eventuell realisasjon.

Definisjon verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter "Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004". Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført kunden). Ved senere måling vurderes utlån til restverdi med fradrag for antatt verdi av pant. Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet.

Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier. Retningslinjene omhandler hovedsakelig følgende dimensjoner:

- Personmarked/bedriftsmarked
- Vesentlige/uvesentlige engasjement
- Misligholdte/ikke misligholdte engasjement
- Risikoklasser

Kriterier for beregninger av nedskrivninger på individuelle utlån er at det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktbrudd
- Økning av underdekning i sikkerheter
- Vesentlige finansielle problemer hos kunden, herunder tvangssalg
- Sannsynlighet for at kunden vil inngå gjeldsforhandling eller tatt under konkursbehandling
- Kunden dør, utsettes for hendelser med stort inntektsbortfall

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og vurdert verdi av pant. Ved beregning av de fremtidige kontantstrømmer vurderes sikkerhetene til påregnelig salgspris fratrukket salgskostnader. Identifiseringen av tapsutsatte engasjement tar hovedsakelig utgangspunkt i tapshendelser som foreligger på balansedagen, men objektive bevis på manglende fremtidig oppgjørsevne hos debitor vurderes også. Banken foretar kvartalsvise vurderinger av vesentlige engasjement med tanke på individuelle nedskrivninger.

4.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	1.405.996	161.261	961	1.567.257
Primærnæringer	443	584		
Industri og bergverk	9.030	1.352		
Bygg og anlegg	98.538	11.420		
Engros detaljhandel	33.534	12.754		
Offentlig/ privat tjenesteyting	18.889	2.370		
Eiendom	203.199	25.949		
Transport/kommunikasjon	21.735	1.006		
Offentlig forvaltning	1.466	34		
Terra boligkreditt/ andre	16.185	489	107.063	
Sum	1.809.015	217.219	108.024	2.134.258
"Hjemkommune"				
Øvrige deler av "hjemfylke"				
Øvrige deler av Norge				
Utland				
Gjennomsnitt ²				

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Engasjementer¹ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid (beløp i tusen kroner)

Engasjementstyper	Inntil 1 måned	1-3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	204.566	10.468	51.212	319.474	1.223.295		1.809.015
Ubenyttede rammer							217.219
Garantier				108.024			108.024
Sum	204.566	10.468	51.212	427.498	1.223.295	0	2.134.258

¹ Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier (beløp i tusen kroner)

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	2.549		909			
Primærnæringer						
Industri og bergverk						
Bygg og anlegg						
Eiendomsdrift						
Øvrige næringer						
Terra BoligKreditt						
Øvrige finansinstitusjoner/BM	2.529		1.450			
Sum	5.078		2.359	272		
"Hjemkommune"						
Øvrige deler av "hjemfylke"						
Øvrige deler av Norge						
Utland						

¹ Kun individuelle nedskrivninger

² Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning.

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	2.087		2.087
+Økte nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	272		272
+Nye nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier			
-Konstatert tap på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier			
-Tilbakeføring på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier			
Utgående balanse	2.359		2.359

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån
siste år (beløp i mill.)

Inngående balanse	
+/- Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	3.154
Utgående balanse	3.154

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger/avsetninger	272		272
Periodens endring i gruppenedskrivninger	3.154		3.154
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	49		49
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	177		177
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-30	- 10	-40
Periodens tapskostnad	3.622	- 10	3.612

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Strømmen Sparebank har per rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	100.398	100.398				
Lokale og regionale myndigheter	0	0				
Offentlig eide foretak	8.002	8.002				
Multilaterale utviklingsbanker	0	0				
Internasjonale organisasjoner	0	0				
Institusjoner	139.253	139.253	14.023			
Foretak	181.770	176.585				
Massemarkedsengasjementer	0	0				
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	1.876.626	1.876.551			96%	
Forfalte engasjementer	1.022	1.022				
Høyrisiko-engasjementer	0	0				
Obligasjoner med fortrinnsrett	77.067	77.067				
Andeler i verdipapirfond						
Øvrige engasjementer	199.791	199.694				
Sum	2.583.929	2.578.572				

¹ Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp for sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Strømmen Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for oss skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i vårt primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens markedskunnskap ved fastsettelse av verdi. Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Banken har ingen derivater hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko.

5 Egenkapitalposisjoner

Bankens beholdning av aksjer og andeler er klassifisert som handelsportefølje og omløpsportefølje (gevinstformål) og anleggsaksjer (strategisk formål)

Kortsiktig plassering i aksjer verdsettes til markedsverdi. Porteføljen er spredd for å oppnå ønsket risikospredning.

Anleggsaksjene, poster som er beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til anskaffelseskost. Aksjene blir likevel nedskrevet hvis virkelig verdi er vesentlig lavere enn bokført verdi, og verdifallet ikke anses som forbigående.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggs kapital.

Egenkapitalposisjoner

Beløp i tusen kroner	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål	9.760	7.638		-2.122	-2.122	
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler						
Aksjer og andeler - strategisk formål						
- børsnoterte aksjer						
- andre aksjer og andeler	19.009	19.009				

1 "Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap på grunn av endringer i det generelle rentenivået. Risikoen oppstår som følge av de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingstid.

Strømmen Sparebank har identifisert følgende kilder til renterisiko:

- Utlån til kunder/andre banker
- Rentebærende plasseringer i verdipapir
- Innskudd fra kunder
- Rentebærende verdipapirgjeld
- Annen rentebærende gjeld

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende lån og fastrentelån. I henhold til finansavtaleloven (gjeldende for privatpersoner) har banken en varslingsfrist på 6 uker før en eventuell renteøkning på utlån kan iverksettes.

Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis. Fra vår meglerforbindelse mottar vi månedlige kurs- og renterisikooversikter.

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Når det gjelder kundeinnskudd er varslingsfristen i finansavtaleloven på 2 måneder.

All rentebærende verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 mnd NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. Rentesikring av innlån vurderes fortløpende.

Banken har ingen renterisiko i utenlandsk valuta.

Renterisiko styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) i egne policyer.

Renterisikoberegninger rapporteres kvartalsvis til styret.

Modellen viser betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået med 1%-poeng

Renterisiko

Renterisiko i millioner
kroner

Eiendeler	
Utlån til kunder med flytende rente	kr -1.806.976
Utlån til kunder med rentebinding	kr -2.039
Rentebærende verdipapirer	kr -139.068
Øvrige rentebærende eiendeler	kr -159.367
Sum eiendeler	kr -2.107.450
Beregnet renterisiko	kr -21.075
Gjeld	
Innskudd med rentebinding	
Andre innskudd	kr 1.669.371
Verdipapirgjeld	kr 324.581
Øvrige rentebærende gjeld	kr 57.970
Sum gjeld	kr 2.051.922
Beregnet renterisiko	kr 20.519
Utenom balansen	
Renterisiko i derivater	
Sum renterisiko	kr -555

Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

Negativt fortegn indikerer at banken tjener på en renteoppgang.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være fremoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Fremtidige tap kan deles inn i forventede tap og uventede tap. Forventede tap kan betraktes som en driftskostnad og forutsettes dekket over den løpende driften. Den løpende driften kan også betraktes som et førstelinje-forsvar mot uventede tap. I kapitalbehovsvurderingen legges det imidlertid til grunn at uventede tap ikke dekkes over driften, med skal dekkes av kapital. Kapitalbehovsvurderingen innebærer følgelig at banken beregner hvor mye kapital som trengs for å dekke opp for fremtidige uventede tap.

Disse beregningene gjøres på ulike måter for ulike risikoer, og er basert på ulike forutsetninger. Det er en implisitt forutsetning om at det ikke beregnes kapital som dekker alle tenkelige tapsutfall. Det er imidlertid benyttet konservative forutsetninger i beregningene.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoer, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoene. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Banken har videre, basert på en overordnet risikotoleranse, etablert et minstekrav til buffer utover beregnet kapitalbehov. Dette nivået er benevnt bankens minimumskrav til kapitaldekning.

I fastsettingen av bankens minimumskrav til kapitaldekning inngår bankens internt beregnede kapitalbehov, men banken gjør i tillegg en vurdering av forventninger og

krav fra bankens omgivelser. Bankens overordnede risikotoleranse innebærer at minimumskrav til kapitaldekning alltid vil være høyere enn bankens internt beregnede kapitalbehov.

Bankens minimumskrav til kapitaldekning og overordnede retningslinjer for kapitalbehovsvurderingen er vedtatt av bankens styre. Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år. Styret er aktivt med i prosessen, og vi benytter ekstern revisor i kvalitetssikringen av arbeidet.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og bergning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoen gjøres ved hjelp av ulike metoder, herunder bruk av stresstester i form av følsomhetsanalyser. I slike følsomhetsanalyser fokuseres det på betydningen av endringer i én enkelt variabel. I tillegg til dette gjennomfører banken stresstesting i form av scenarioanalyse som er ment å vise betydningen for banken samlet sett av samtidige endringer i flere relevante faktorer. Bankene gjennomfører også egne stresstester av likviditetsrisiko.

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoen

I det følgende gis en gjennomgang av bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Strømmen Sparebank er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Dette er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy innebærer forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet et eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risikoen. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjerisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risiko, og hvordan banken har håndtert disse.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontroll-opplegg.

Kredittrisiko

Definisjon

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringslivsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Styring og kontroll

Bankens aktivitet på kredittområdet styres av en kredittpolicy, vedtatt av styret, som er bankens overordnede retningslinjer innenfor kredittområdet. Vårt regelverk, både i kredittåndboken og i reglene for virksomhet på verdipapirmarkedet, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet.

Kredittpolicyen gir bl.a rammer for eksponering i Person- og Bedriftsmarkedet og geografisk markedsområde. Lån, kreditter og garantier til næringsformål skal ikke utgjøre mer enn 25 % av samlede lån, kreditter og garantier. Styret har delegert en utlånsfullmakt til banksjef, som igjen har delegert dette videre ned i organisasjonen basert på kompetanse og risiko innenfor ulike segmenter og produkter.

Kredittpolicyen gir rammer for en forsvarlig utlånsvirksomhet hvor det ved kredittvurderingen stilles krav til at låntakers økonomi tåler renteøkning på inntil 5 %-poeng. Som en hovedregel skal det stilles krav om minst 15 % egenkapital. Dersom dette kravet avvikes, skal det i utgangspunktet søkes kompensert av ekstra sikkerheter.

Store engasjement kan i seg selv utgjøre en risiko – særlig om de utgjør en betydelig del av bankens samlede portefølje og/eller er konsentrert om enkelte bransjer. Samlet sett bør de ikke utgjøre mer enn 45 mill pr kunde eller konsolidert kunde.

Risikoklassifisering skal bidra til redusert risiko for tap, samt riktigere prising av risiko, og skal foretas på alle engasjementer. Både person- og næringslivskunder blir delt i følgende fem risikoklasser: Lav risiko (A og B), normal risiko (C) og høy risiko (D og E)

Ass. banksjef utarbeider kvartalsvis ”early warning list” for alle engasjementer.

Bankens beredskapsplaner skal tre i kraft når følgende krisesituasjon oppstår:

- Meget negativ omtale av banken med tanke på tap (bankens kredittverdighet svekkes)
- Tap på utlån overstiger 1 % av gjennomsnittlig forvaltningskapital
- Kapitaldekning kommer under 14,7 %
- Klassifiserte D og E kunder utgjør mer enn 5 % av brutto utlån.
- Kjernekapitalen kommer under 14,7 %

Markedsrisiko

Markedsrisiko kan beskrives som risiko for tap i markedsverdier knyttet til finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Aksjekursrisiko

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og egenkapitalbevis. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler.

Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper. Verdipapirporteføljen rapporteres til styret hver måned.

Valutarisiko

Banken har gjennom året ikke hatt posisjoner i valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen vurderes som minimal.

Operasjonell risiko

Definisjon

Med operasjonell risiko forstår vi risiko for at mennesker, rutiner, systemer og dataløsninger ikke oppfører seg etter sin hensikt, noe som medfører risiko for tap. Årsaken til at slike forhold inntreffer kan være alt fra svikt i teknisk infrastruktur via hendige uhell til svikaktig eller kriminell adferd.

Styring og kontroll

Banken har et sett av arbeidsprosesser og rutiner som sammen med opplæring og trening skal bidra til å kvalitetssikre bankens produkt og tjenesteleveranse til sine kunder. Målet er å minimere operasjonell risiko.

Operasjonell risiko blir en form for "restrisiko" som ikke dekkes av de øvrige risikoområdene. Risikoen styres ved at det foretas løpende kontroller med utgangspunkt i bankens etablerte interkontroll-rutiner. Administrasjonen avgir kvartalsvis rapport til styret med vurdering av risikoforhold så vel som kvaliteten av den interne kontrollen. Videre foretar eksterne revisorer årlig en vurdering av bankens kontrolltiltak med tilhørende rapport til styret.

Det er styrets oppfatning at de etablerte rutiner er med på å kvalitetssikre bankens virksomhet på en tilfredsstillende måte.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Banken har utlån i primærområdet (Skedsmo, Akershus, Oslo) på 95 %. Øvrige utlån er spredd på resten av landet. Vi mener det gir en god risikospredning.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko.

Likviditetsrisiko

Definisjon

Likviditetsrisiko er risikoen for ikke å kunne gjøre opp løpende forpliktelser eller ikke evne å finansiere eiendeler, herunder ønsket vekst, uten vesentlige økte kostnader. Likviditetsrisikoen vil avhenge av bankens balansestruktur, likviditeten i markedet og bankens kredittverdighet.

Styring og kontroll

Bankens likviditetsrisiko styres gjennom bankens vedtatte likviditetspolicy.

Bankens utlånsportefølje har stort sett lang restløpetid, mens innskuddene ikke har oppsigelsestid. Dette innebærer i seg selv en likviditetsrisiko.

Strømmen Sparebank er solid med en egenkapitalandel på 8,4 %, og en kjernekapitaldekning på 16,2 %. Bankdriften er lønnsom og går med betryggende overskudd.

Innskuddene er fordelt på mange innskytere. Det anses derfor som lite sannsynlig at store mengder kundeinnskudd skal forsvinne raskt ut, og kundeinnskudd betraktes derfor som langsiktig finansiering.

Strømmen Sparebank har en innskuddsdekning på 92,3 % og er således avhengig av å hente likviditet.

Bankens funding skal ha en optimal spredning på forfall for å redusere refinansieringsrisikoen. I henhold til policyen skal bankens kortsiktige funding utgjøre maksimalt 10 % av bankens forvaltningskapital.

Den eksterne fundingen er dekket ved langsiktig obligasjonslån, for til sammen NOK 325 mill. Løpetiden på lånene er tilpasset bankens forfallsstruktur, og samtlige lån er knyttet opp mot NIBOR.

Beredskapsplan for Strømmen Sparebank ved en likviditetskrise:

Banksjefen er ansvarlig for å etablere prosedyrer for å erstatte bortfall av kontantstrømmer.

Strømmen Sparebank har følgende likviditetsbuffer:

- Trekkrettighet på oppgjørskontoen i DnbNOR – 105 mill. kr.
 - Kan økes ihht rammeavtale med DnbNOR
- Banken har som målsetting å ha minimum 99 mill. kr innestående i Norges Bank
- Følgende eiendeler som kan avhendes (angitt ihht prioritert rekkefølge)
 - Verdipapir i handelsporteføljen (aksjer, egenkapitalbevis og andre likvide plasseringer)
 - Verdipapir i omløpsporteføljen (obligasjoner og sertifikater)
 - Plassering i Norges Bank
 - Likvide utlånsporteføljer (60 % boliglån) som kan avhendes til boligkreditselskaper f.eks Terra Boligkreditt
 - Salg av bankens eiendommer
 - Salg av aksjer i datterselskaper

Nivået på institusjonens avsvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid. En solid og veldrevet bank vil normalt ha lett tilgang til trekkrettigheter og nødvendige kreditter.

Terra Boligkreditt har vært benyttet som avlastning for 1. prioritets boliglån innenfor 60%. For kommende år vil Terra Boligkreditt være den foretrukne fundingkilde. Med dette grepet vil behovet for innlån fra markedet reduseres.

Styret vurderer bankens likviditetsrisiko som liten.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Strategiskrisiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse som defineres inn under pkt. 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.2011 ”Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond”. Ordningen omfatter delvis hele banken og delvis bankens rådgivere og konsulenter i kundeoposisjon, men gir ikke incentiveeffekt når det gjelder overtakelse av risiko. Det er ingen egen variabel godtgjøring for ansatte med kontrolloppgaver.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens årsresultat før skatt og salg av en del av bankens produkter, dog ikke som gjelder overtakelse av risiko. Samlet variabel godtgjørelse utgjorde for 2011 ca kr. 380.000,-